

УДК 378.037:004(438)

Н. О. ДОЛГОВА

Сумський державний педагогічний
університет імені А.С. Макаренка, Суми

ІННОВАЦІЙНІ КОМП'ЮТЕРНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В УНІВЕРСИТЕТАХ ПОЛЬЩІ

У статті здійснений аналіз сучасних підходів до інновацій у системі освіти, висвітлена діяльність по впровадженню інноваційних технологій в навчально-виховний процес у сфері фізичного виховання в класичних університетах Польщі.

Ключові слова: *інноваційні комп'ютерні технології, фізичне виховання, університетська молодь, навчально-виховний процес, культура здоров'я.*

Постановка проблеми. Найважливішим показником благополуччя сучасного суспільства та держави, який характеризує не тільки теперішню ситуацію, але й перспективи на майбутнє, є стан здоров'я молоді. Величезні можливості для фізичного і духовного оздоровлення, валеологічного виховання, формування культури здоров'я університетської молоді містяться у фізкультурно-спортивній діяльності. Нині традиційна система фізичного виховання у вищих потребує перебудови, яка дасть можливість повніше реалізувати ціннісний потенціал фізкультурно-спортивної активності студентів.

Інноваційні процеси в системі фізичного виховання диктуються новими соціально-економічними умовами, соціальними запитами суспільства. Усвідомлення необхідності змін у ставленні людини до зовнішніх інформаційних впливів, суспільних медіа, прискорить формування зацікавленості університетської молоді до занять фізичним вихованням. Хоча останнім часом учені спрямували свої зусилля на оновлення і пошук шляхів формування культури здоров'я молоді, однак питання впровадження інноваційних технологій в систему фізичного виховання ще

чекає свого вивчення і удосконалення. На наш погляд, саме досвід університетів Польщі та вивчення здобутків у цій сфері розкриє нам шляхи модернізації навчально-виховної системи.

Аналіз досліджень і публікацій. В останнє десятиріччя з'явилися дисертаційні роботи (О. Бондаренко, О. Глагоцук, Ю. Драгнев, Н. Зимівель, Г. Кривошеева, С. Савчук, А. Салук та ін.), присвячені проблемі формування культури здоров'я в процесі фізичного виховання студентів. Дослідники А. Домашенко, О. Дубогай, С. Канішевський вивчають реальні потреби сучасного українського суспільства в оздоровленні нації, які не можуть бути задоволені існуючими освітніми системами. Російські вчені Є. Герасимов та М. Мусакаєв вивчають чинники, що впливають на ефективність фізичного виховання.

Входження України до європейського простору вищої освіти активізує вивчення різних аспектів зарубіжного досвіду, у тому числі досвіду роботи університетів Республіки Польща стосовно удосконалення організації навчально-тренувального процесу засобами інтернет-ресурсів, що досі не було об'єктом спеціального вивчення.

Формулювання цілей статті. Схарактеризувати особливості впровадження комп'ютерних технологій до процесу фізичного виховання студентів у польських університетах.

Виклад основного матеріалу. Модернізація освіти в Україні потребує активного пошуку нових форм, методів та засобів навчання, спрямованих на вдосконалення навчального процесу та його інтенсифікацію, підготовку підростаючого покоління до життя в умовах ринкової економіки. «В сучасних умовах навчально-виховний процес студентів повинен бути спрямований на виконання нового соціального замовлення – формування самостійної ініціативної, творчої та здорової особистості» [2, с. 34]. Одним із шляхів вирішення цього важливого соціального завдання є вивчення позитивного польського досвіду, що може стати реальною основою цілеспрямованої активізації резервних можливостей студентів.

У контексті означеної проблеми важливим стає дотримання принципу самостійності, який, на думку відомого польського педагога і психолога В. Оконя, включає постулати активності та свідомості. Науковець стверджує, що «треба враховувати як усі прояви природної схильності молоді до самостійної діяльності, так і свідоме створіння оптимальних умов для розвитку самостійності в діяльності та мисленні учнівської молоді» [4, с.189].

Російські дослідники Є. Герасимов та М. Кудряшова вважають, що «ефективність конкретного навчального заняття у вищій залежить від: ступеня індивідуалізації дидактичного процесу і рівня самостійності студентів; виду використаних інформаційних потоків; кількості осіб, які одночасно задіяні в дидактичному процесі та знаходяться у «цільовій системі» управління їх пізнавальною діяльністю...» [1, с. 40].

М. Мусакаєв, говорячи про вдосконалення фізичного виховання студентів, вважає, що надзвичайно важливим є блок зв'язків між об'єктами та суб'єктами фізичного виховання. Так, інформаційні зв'язки дозволяють здійснювати обмін інформацією між педагогами та студентами [3]. Сьогодні одним із найефективніших каналів такого обміну стають інформаційні сайти університетів. У цьому контексті вважаємо доцільним звернутися до досвіду польських університетів.

Процес фізичного виховання в класичних університетах Польщі координують Студіуми фізичного виховання і спорту – SWFiS (*Studium Wychowania Fizycznego i Sportu*), які щорічно готують широкий спектр пропозицій щодо спортивних, тренувальних та оздоровчих занять у межах занять з фізичного виховання для університетської молоді. Заняття з фізичного виховання проводяться також як спортивні секції

при SWFiS Академічним Спортивним Союзом – AZS (*Akademicki Związek Sportowy*). Крім того в університетах запроваджена інтернет-система USOS – Університетська система обслуговування студентів (*Uniwersytecka Systema Obsługi Studiów*), яка надає всю інформацію про заняття з фізичного виховання, секції, умови запису на них, кількість місць в групах, розклад, умови отримання заліку, новини тощо [5; 6; 7].

Так у Варшавському університеті (UW) SWFiS та AZS щорічно пропонують студентам широкий спектр занять з фізичного виховання та велику кількість секцій. Відкритий Центр спорту і рекреації (*Centrum Sportu i Rekreacji UW*) зі спортивними залами, басейном та стіною для скелелазіння. Частина занять є також доступною для студентів, які вже завершили курс з фізичного виховання. На підставі Постанови Сенату Варшавського університету від 21 червня 2006р. змінюються програми з фізичного виховання (*Uchwała Senatu Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 2006-06-21 w sprawie zmiany Uchwały nr 114 Senatu UW*). З вересня 2006р. у програмі стаціонарного навчання обов'язковими є 4 семестри навчально-тренувальних занять. Студенти, які навчалися раніше, керувалися вимогами програми з фізичного виховання, розробленою Радою факультетів (*Rada Wydziałów*). Для студентів-заочників заняття з фізичного виховання не є обов'язковими [6].

Семестр фізичного виховання може включати відвідування занять, запропонованих інтернет-системою USOS – університетською системою обслуговування студентів (*Uniwersytecka Systema Obsługi Studiów*). Записатись на них можна тільки шляхом «жетонової реєстрації» (*rejestracji żetonowej*). Інформація з цього питання надається на спеціальній інтернет-сторінці в програмі «Rejestracji żetonowej» на сайті Варшавського університету. Заняття з фізичного виховання, що проводить SWFiS є безкоштовними. Студентам пропонується 24 різновиди занять SWFiS які включають в себе і нові екстремальні види спорту, і заняття, що проводяться англійською мовою. AZS пропонує 16 секційних занять. Тільки після узгодження з керівником секції студент буде зареєстрований в системі USOS. Пропонуються також 15 платних занять з фізичного виховання, до складу яких входять східні единоборства, йога, альпінізм, бадмінтон та танці, що проводить SWFiS та AZS-UW. Пропонуються зовнішні заняття з фізичного виховання (верхова їзда, фехтування, різні школи танцю), що проводяться шляхом співпраці міських спортклубів з SWFiS. Ці заняття є платними (тільки запис в USOS дає змогу зарахування семестру з фізичного виховання) [5]. Після завершення реєстрації, студенти, які не зареєструватись через Інтернет, не отримують кредит заліку. Для того, щоби зареєструватись на заняття з фізичного виховання студент повинен:

1. вибрати відповідний вид занять;
2. зареєструватись на заняття в системі USOS (жетонова реєстрація), і тільки через Інтернет. Реєстрація відбувається до вичерпання ліміту місць у даній групі (кількість місць показана на сайті);
3. якщо студент вибрав платні курси, то повинен крім того внести 150 злотих на оплату організації занять.

Записи на заняття відбуваються в 3 тури.

У першому турі студент може записатись на 1 вид занять.

У другому турі студент може:

1. записатись на заняття, якщо не зробив того вчасно;
2. змінити заняття (записатись на інші заняття);
3. у виняткових ситуаціях можна записатись на 2 різних видах занять у 2 різних днях тижня того ж самого семестру.

Реєстрація до спортивних секцій проводиться тільки за посередництвом тренерів. Студенти, зареєстровані в осінньому семестрі, автоматично переходять у весняний семестр, якщо до них немає претензій у тренерів та викладачів.

Терміни реєстрації суворо обмежені. Так, на весняний семестр 2010-2011 навчального року перший тур продовжується 10 днів (28.01.11-06.02.11), другий – 5 днів (08.02.11-13.02.11), третій – 2 дні (18.02.11, 19.02.11). Терміни запису на кожну секцію показані на сайті USOS. Відсутність за хворобою або від'їздом у період запису не звільняє від реєстрації через Інтернет у визначені дати. Студенти, котрі не записались на заняття під час активної реєстрації, незважаючи на причину, не можуть отримати залік. Реєстрація на курс означає використання 30 жетонів з фізичного виховання. Якщо студент записався на курс з фізичного виховання і не закрив його або не відвідує заняття, незважаючи на причину втрачає 30 жетонів. Викупити втрачені жетони можна, сплативши 150 злотих. З усіма вимогами стосовно отримання заліку студенти обов'язково повинні ознайомитись на інформаційному сайті університету [6].

У багатьох інноваційних розробках, що запроваджуються в класичних університетах Польщі, пропонуються популярні види спорту, особливо нові, а іноді й екстремальні, найбільш цікаві молодому поколінню. І все це для того, щоб надти процесу фізичного виховання стрункості, оптимальності, плановості та ефективності.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Упровадження інновацій в організацію навчально-виховного процесу з фізичного виховання дозволяє змінити ставлення університетської молоді до особистого здоров'я. Залучення студентів до занять завдяки комп'ютерним технологіям, надання самостійності в цьому питанні веде до появи творчої активності, самовираження, затвердження гідності особистості.

Упровадження інноваційних технологій в організацію навчальної та виховної роботи може не тільки підвищити ефективність навчального процесу, але й посилить мотивації до занять з фізичного виховання, бажання вести здоровий спосіб життя, фізично розвиватись та вдосконалюватись. Інтернет-ресурси повинні бути доступні як викладачу, так і студенту. Створення спеціальних інтернет-сторінок, які висвітлюють питання організації процесу фізичного виховання в університетах, підвищує якість процесу формування фізичної культури студентів.

Ефективність використання позитивного досвіду наших найближчих сусідів багато в чому залежить від активності та бажання викладачів українських вишів використовувати різноманітні педагогічного інструментарію, підключати прогресивні інформаційні технології, постійно модернізувати навчально-виховний процес.

Подальші дослідження цієї проблеми будуть спрямовані на вивчення можливостей підвищення ефективності занять фізичною культурою та спортом у процесі фізичного виховання студентів українських вишів шляхом упровадження інновацій.

Список використаної літератури

1. Герасимов Е. Н. Концептуальные положения, модернизирующие структурно-логическую технологию критериально-ориентированного обучения в вузе физической культуры / Е. Н. Герасимов, М. Е. Кудряшова // Теория и практика физической культуры. – 2010. – № 5. – С. 39 – 44.
2. Горбунов С. А. Реализация инновационных подходов в системе физического воспитания / С. А. Горбунов, С. С. Горбунов // Теория и практика физической культуры. – 2010. – № 5. – С. 33 – 35.
3. Мусакаев М. Б. Инновационные процессы в управлении развитием образовательного учреждения физической культуры / М. Б. Мусакаев // Физ культура: воспитание, образование, тренировка. - 2008. – N 5. – С. 8–12.
4. Оконь В. Введение в общую дидактику / В. Оконь. — М. : Вища школа, 1990. — 382 с.
5. Studium Wychowania Fizycznego i Sportu UW [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.wfisport.uw.edu.pl/index.php>.
6. Rejestracja żetonowa USOS [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://rejestracja.usos.uw.edu.pl/>.
7. Uniwersytety w Polsce [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://pl.wikipedia.org/wiki/Uniwersytety_w_Polsce#Uniwersytety.

Н. А. Долгова

Сумской государственной педагогический университет им. А. С. Макаренко, Сумы

ИННОВАЦИОННЫЕ КОМПЬЮТЕРНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ КАК СПОСОБ ОРГАНИЗАЦИИ УЧЕБНО-ВОСПИТАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА ПО ФИЗИЧЕСКОМУ ВОСПИТАНИЮ: ОПЫТ ПОЛЬШИ

В статье проведён анализ современных подходов к инновациям в системе образования, освещена деятельность по внедрению инновационных технологий в учебно-воспитательный процесс в сфере физического воспитания в классических университетах Польши.

Ключевые слова: инновационные компьютерные технологии, физическое воспитание университетская молодежь, учебно-воспитательный процесс, культура здоровья.

N. A. Dolgova

Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko, Sumy

INNOVATIVE COMPUTER TECHNOLOGIES AS A WAY OF EDUCATIONAL PROCESS ORGANIZATION OF PHYSICAL EDUCATION

The analysis of modern approaches to innovations in the educational system is done in the article, the point of activity on the adoption of innovative technologies in the educational process in the sphere of physical education in the classic universities of Poland is presented.

Key words: innovative computer technologies, physical education, educational process.